

Izhaja vsak torek in petek v tednu ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo.

Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Veturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računajo po petih vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 16 vin., 2-krat po 14 vin., 3-krat po 12 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

V slogi je moč.

Državnozborna dopolnilna volitev, ki se je vršila 29. januarja t. l., je pokazala, da na Goriškem so obstajale tisti čas med Slovenci tri stranke: narodna, katoliška in liberalna.

Zadnja imenuje sama sebe narodno-napredno stranko, kar znači z ozirom na dejanske razmere to, kar liberalna.

Rodoljubi, katerim je za blaginjo naroda, so hitro spoznali, da toliko strank ne more biti narodu v korist, ter so začeli razmišljati, kako bi se dalo doseči prepotrebno združenje v načelih in dejanju.

To združenje je doseženo. Na skupnem shodu združenih slovenskih rodoljubov duhovskega in svetnega stanu dne 14. maja so bile sprejete soglasno naslednje resolucije:

1. V sedanjih prežalostnih razmerah na Goriškem je neobhodno potrebno, da se rodoljubi duhovskega in svetnega stanu združijo v skupno brambo proti nevarnostim, ki preté narodu po razširjanju splošni blaginji nasprotujočih nauk in teženj.

2. Najtrdnjša podlaga razvoju slovenskega naroda v duševnem in gmošnem oziru ter njegovemu združenju so poleg naravnega, od Stvarnika postavljenega zakona, nepremeljiva katoliška načela, ki izražajo resnico in pravico za posameznika in za narode.

3. Časopisa »Gorica« in »Primorski List« naj se združita pri svojem delu v politično, gospodarsko, duševno in narodno korist slov. ljudstva. Skupna naj jima bodo temeljna načela, po katerih se mora ravnati vse zasebno in javno življenje; a ta načela naj lista tudi izrecno zagovarjata in branita. Ujemata in podpirata naj se v vseh točkah domače politike, glede gospodarske in delavske organizacije, ter v vseh stvareh, ki neposredno zadevajo slovensko ljudstvo na Goriškem.

4. V ta namen naj se poskrbi listoma s sodelovanjem prizadetih činiteljev skupno uredništvo, skupna

LISTEK.

Pravni običaji, ohranjeni v ljudstvu na Tolminkem (in nekoli na Bolškem).

27. V katerih opravilih ima večjo besedo in vpliv žena, v kojih mož? So-li kakšna dela, ki pripadajo jedni ali drugi strani?

27. Žena vlada v kuhinji, »kamrah«... Ona ima tudi ključke od shramb za žito itd. Žena i seje na polji, pleva, grabi o košnji, žanje. V nekih krajih tudi pri živini dela: jo molze itd. Skrbi za otroke in druge malenkosti. Mož pa ima opravilo v hlevih, v stogih itd. (Rezanico režejo mož ali pa otroci ali posli). Mož napravlja po zimi vse potrebno orodje, dela na polji se živino, kosi, vozi drva, nosi potrebne reči. V sili pomaga jedna stran drugi...

28. So-li nekoje reči: kjer dela žena sama po svoji volji — ne da bi prašala moža?

28. Po svoji volji prodaja kokoši i jajca. I po svoji volji obrne ta denar. Ubogajme daja i žena sama.

29. Ima-li ta, ki se je priženil v hišo, jednako moč v hiši, nego drug mož: ali pa mu je žena manje podložna?

tiskarna in skupno upravnništvo, v kolikor mogoče kratkem času.

5. Izvršitev te naloge ter nadaljno skrb za omenjena lista v gmošnem in duševnem oziru naj prevzame v prvi vrsti »Tiskovno društvo«, ki naj se takoj ustanovi.

6. V gospodarskem oziru je najnujnejša potreba, da se ustanovi za Goriško osrednji denarni zavod v smislu pravil na trgovskem sodišču že vpišane »Centralne posojilnice«, ter da se snujejo male posojilnice in gospodarske zadruge.

K shodu je bilo vabljenih 23 svetnih in 18 duhovnikov, skupaj 41 rodoljubov; udeležilo se ga je 18 svetnih in 12 duhovnikov, skupaj 29 rodoljubnih mož. Vsi navzoči so pritrdili vsem točkam dnevnega reda ter zahtevali, naj se sklepi koj izvedejo.

Zaupni shod se je izrekel za dva lista: »Gorico« in »Primorski List«, ker je eden teh listov namenjen, da se za nizko ceno razširi med najširše sloje ljudstva.

Pravila »Tiskovnega društva« so že sestavljena ter odposlana vladi v potrjenje.

Osnovni odbor tega društva je tudi že naprosil nekatere gospode duhovskega in svetnega stanu, ki naj bi prevzeli skrb za lista, posebno z ozirom na njih vsebino.

Konsorcij »Narodne tiskarne« je privolil, da se znižajo deleži ter da se sprejmejo novi člani, kakor je razvidno iz okrožnice, ki se je razposlala mnogim rodoljubom.

»Centralna posojilnica« je že pričela svoje delo ter se toplo priporoča vsem rojakom.

Neznosne razmere v deželi kličejo po skupnem delovanju vseh rodoljubov, katerim je blaginja ljudstva na srcu. Delujmo složno, in najboljši uspehi ne izostanejo, ker prepričani smo, da Bog nam dá pri tem svoj blagoslov.

Politični razgled.

Notranji položaj.

Govori se, da je krona izrazila željo, naj bi se zopet sklical državni zbor ter bi se poskusilo delovati, a dr. Koerber da ni za to; radi tega bi se znalo pa tudi pripetiti,

29. Kedor se je le priženil v hišo, ima včasih manj moči v hiši. Jednako i, če je vzel vdovo, in so otroci iz prvega zakona v hiši.

Večkrat ima žena, ki je vzela udovca, več upliva, nego li mož, ki je vzel udovo(?)

Če si »priženjenec« vso moč v hiši privlastuje, nastanejo zaradi tega v hiši prepiri mej njim in nevestnimi stariši. Poslednji hočejo tudi kaj ukazati, ker je bila hiša njihova.

30. Misli li ljudstvo, da je zakon do smrti nerazvezljiv?

30. Ljudstvo ima zakon za nerazvezljiv. Po trgih se morda včasih — a silno redko, pripeti, da se poskušajo ločiti. To se sicer ne zgodi; a pri ljudstvu je to veliko pohujšanja, vzbudi dosti govorjenja itd.

31. Skrbi li otec bolj za dečke, a mati za deklice: ali pa otec za odrastene, a majka za neodrastene?

31. Za male otroke skrbi največle mati; za odrasle dečke bolj otec, ker jih ima i pri delu bolj pri sebi; za odrastene devojke mati. Mati kupuje včasih dekletom tudi obleko. Če ni očeta, pa tudi kupuje dečkom, fantom.

32. Misli li ljudstvo, da more storiti otec z otrokom po svoji volji?

32. Včasih da, če otrok ne uboga. — Včasih se sliši: Če mi ne stori tako ali tako, od mene ne dobi več krajcarja ne!

da odstopi. Govori se nadalje, da v ministertvu ni jednosti glede nadaljnih korakov, katere naj bi vlada storila. Nekateri ministri, da niso za oktroiranje jezikovnega zakona, pač pa za oktroiranje državnozbornskega opravnika, drugi pa da so za oktroiranje prvega, a proti izpremembi drugega. Prvi da so bolj naklonjeni Slovanom, drugi pa Nemcem. Nadalje poročajo listi, da je bilo visokim krogom jako nevšečno, da so odklonili kolikor Čehi, toliko Nemci dr. Koerberjeve jezikovne zakonske načrte. — Čehi sklicujejo javne shode, da protestirajo proti morebitni uveljavi teh jezikovnih zakonskih načrtov s pomočjo § 14. Tak shod je bil minulo nedeljo, katerega se je udeležilo nad 60.000 ljudi. Ta shod je bil na gori Muški blizu Prage. Govorili so na tem shodu dr. Herold, Gregor, dr. Engel in še veliko drugih čeških pravkov. Protest proti uveljavljanju dr. Koerberjevih jezikovnih zakonskih načrtov je bil vsprejet z navdušenjem. Isto tako bodo prirejali shode tudi Nemci. Ni li to res čuden položaj, v katerem se nahaja naša vlada?!

Čehi in Nemci so torej proti uveljavljanju dr. Koerberjevih jezikovnih zakonskih načrtov potom § 14, seveda, vsakdo iz drugega stališča. Paragraf 14 pa ne more ostati vedno v rabi, ampak je neobhodno potrebno, da ačno po ustavi določeni postavodajni faktorji spet svoje delovanje, posebno pa tudi zaradi tega, ker se s § 14. ne dajo opraviti vsi državni posli, ker ne pripušča tega ustava. Ako pa skliče vlada državni zbor in naj bi bil ta sestavljen celo na podlagi izida novih volitev, je že danes gotovo, da pridejo kolikor Čehi, toliko tudi Nemci vanj v takem številu, da bodo lahko zopet obstruirali ter onemogočili parlamentarno delovanje, ako bo vlada potom § 14. kaj takega ukrenila, čemur bi se jedni ali drugi odločno protivili. In za to jim jamči sedanji državnozbornski opravnik. In kaj po tem?! Naj se torej stori kar se hoče — o mirnem delovanju in razvoju naših notranjih političnih reči — ne more biti po našem mnenju govora, dokler obstoji sedanji državnozbornski opravnik.

Razmere v Italiji.

Novo ministerstvo je po velikih naporih venderle sestavljeno in sicer tako-le: Saracco, predsednik in notranje, Visconti-Venosta, zunanje; Gianturco,

33. Ostanajo otroci vedno pod očtovo oblastjo, ali pa samo do nekih let?

33. Dokler so otroci doma, ostanajo vedno pod očtovo oblastjo. Naj ima sin tudi 10 let, ga vendar otec kaznuje, če se opije. Čim bolj se otroci starajo, tem mirnejše se obnašajo starši do njih. In v važnih zadevah se tedaj morda i z njimi posvetojuje.

34. Ali se dete kako označuje, ko vstopi v krog mladeničev ali v kolo deklet; n. pr. v obleki, ali s pristriženjem las ali s kakim drugim obredom?

34. Posebnih obredov ni pri tem. To pride vse s časom. Fant se nakrat začne lepše oblačiti, ne pase več živine, temveč dela na polji, pokaže i »fajfo« pred očetom, in »tata« uže pogleda pri tem skozi prste; uže zakolne i pred stariši. I najsi ga mati še okrega, a ne tepe ga več za to. Polagoma začčenja hoditi z večjimi fanti v cerkev grede. S početka se mu ti še posmehujejo. A vedno bolj postaja »njihov«. In naposled ga sprejmejo prav za svojega, ko jim je plačal fantovščino. Začne i hoditi v krčmo, ter si javno zapali fajfo itd. I v govorjenju se pozna: da ni več otrok. Navadno ne rekajo mu več naš Tone, Ivanc, Žefč, Šimanč, nego: Tone, Ivan, Žef, Šiman. Pravijo mu uže: pob in fantin, ne več otrok. (Dalje pride.)

pravosodje; Jules Rubini, zakladni minister in provizorični minister financ; Branca javna dela; Gallo, nauk, San Martino, vojna; Morin mornarica, Carcano poljedelstvo, pošto in brzojav pa Pascolato. Iz te zagate je kralj srečno rešen, to je ena, druga pa je, kako bodo zadovoljni vladini kimovci z opozicijonalc, ki nočejo slišati o ničemer, dokler se jim ne zadosti in se ljudstvu ne popravijo krivice.

Iz južne Afrike.

Odkar so Angleži zasedli Johannesburg in Pretorijo, prihaja v svet največ takih poročil z južnoafriškega bojišča, ki pojo slavo angleškemu orožju. Po teh poročilih soditi je v obeh republikah Oranje in Transvaalu vse mirno in angleške zmage se slavé na vseh koncih in krajih. Toda stvar ni tako svetla, kakor slepijo angleški listi, ki zdaj še mnogo bolj kakor o početku vojne zamolčavajo vsako stvarico, ki bi utegnila vreči senčico na angleško slavo. Tako je zdaj buknila novica v svet, da so se 20 kilom. od Pretorije spoprijeli Buri pod poveljnikom Botha s četami maršala Robertsa. Angleži so v tem boji izgubili več sto vojakov. Tudi pri Dongerbrooku so bili spopadi, o katerih so bili tepeni Angleži. Vender pa pišejo angleški listi in lažejo na debelo, da so Buri odložili orožje, ter da so se naveličani boja. Botha sam, da bi se že udal, a boji da se Krügerja in take reči. Vidi se, da se Angleži še ne veselé prav odkrito svojih zmag, kar je čisto naravno, ker Buri se še niso naveličali vojne in tudi niso brez pomoči.

Brzojav poroča nadalje, da so med rekami Heilbron in Renoster zajeli Buri eden cel transport voz z živežem in 120 angleškimi vojaki, ki so spremljali transport. Nadalje so Buri odtrgali od Robertsove čete celi Derbyshire-polk, pri kateri priliki je bilo ubitih 35 Angležev in 111 ranjenih. Ostali polk so Buri vjeli.

Vojna na Kitajskem.

Položaj se poojstruje. Kitajske čete z boksarji vred postajajo od dne do dne pogumnejše, nevarnejše in mnogoštevilnejše. V največji nevarnosti se nahaja mesto Tientsin, kjer je največ Evropejcev. To mesto oblegajo Kitajci in streljajo neprestano vanje. Razrušili so že vsa poslopja Evropejcev in pomorili več sto oseb, možkih, ženskih in otrok. Par sto žensk z otroci je ubežalo v nek obzidan vrt, toda Kitajci so jih zasledili, pomerili vanje s topovi in jih v pravem pomenu besede razmesarili. V Tientsinu je samo 3000 mednarodnih čet in to izkoriščajo Kitajci, da nastopajo z silo. Mednarodne čete so se morale umakniti daleč zunaj mesta, kjer čakajo pomoči. Ruski veliki knez Aleksij se je ukrcal v Tulonu, da se odpelje na Kitajsko, kjer prevzame vrhovno vodstvo ruskih čet. O admiralu Seymourju se poroča, da so Kitajci do zadnjega pobili njegovo 300 mož mejnarodne vojske broječo četo, v tej četi da je bilo 25 Avstrijcev.

Po celem širnem Kitajskem cesarstvu vse vré in vse je po konci, povsodi je zavladovalo veliko sovraštvo nasproti inozemcem, ki so v smrtni nevarnosti pred razdivjanimi tolpmi boksarjev: Cesarica Tsu-Tsi je baje dala ukaz, pomoriti vse inozemce do zadnjega, zlasti pa vse otroke. — Vlada je poklicala v Peking podkralja Li-Hung-Čanga, da posreduje mej Kitajsko in velesilami za mir. Li-Hung-Čang je evropski vzgojen diplomat in je že večkrat dosegel sporazumje v nevarnih vprašanjih. — Iz Pekinga je došlo neko zasebno poročilo, da so razun avstrijskega, angleškega in belgijskega razdejana vsa poslaništva. Luko Taku pa so Rusi osvojili, ter prepodili Kitajce. Vendar se Kitajci zopet vračajo s pomnoženimi silami in hočejo zopet napasti utrdbe. Ako se podkralju Li-Hung-Čangu zares ne po-